

Prof. dr hab. Hanna Knysiak-Sudyka
Katedra Postępowania Administracyjnego
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Kraków, dnia 8 lipca 2022 r.

RECENZJA

**aktywności naukowej dra Lecha Józefa Żukowskiego i Jego osiągnięć
naukowych, uzyskanych po otrzymaniu stopnia naukowego doktora,
w szczególności w postaci opracowania:**

„Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym”

(Wydawnictwo CH Beck, Warszawa 2021, ss. 345).

1. Zgodnie z regulacją art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 574) stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Habilitant Lech Józef Żukowski uzyskał stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinie naukowej prawo, nadany uchwałą Rady Zamiejscowego Wydziału Prawa i Administracji w Rzeszowie Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Przemyślu z dnia 2 lipca 2015 r. w oparciu o rozprawę doktorską pt. „Społeczna skuteczność prawa administracyjnego”, a jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym przedstawił powołane wyżej opracowanie monograficzne pt. *„Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym”* (Wydawnictwo CH Beck, Warszawa 2021), stanowiące monografię naukową wydaną przez wydawnictwo publikujące recenzowane monografie naukowe, której recenzentem wydawniczym był prof. dr hab. Z. Kmiecik. W monografii uwzględniono stan prawny na listopad 2020 roku.

Należy podkreślić, że Habilitant ukończył również (w 2009 roku) studia na kierunku psychologia w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie, uzyskując tytuł zawodowy magistra. Ukończył także doskonalące, czterosemestralne studia podyplomowe „Podstawy psychoterapii” (w latach 2015-2017, z zakresu podstawowych problemów psychoterapii) oraz „Szczegółowe problemy psychoterapii” (w latach 2017-2019, z zakresu szczegółowych problemów psychoterapii) prowadzone przez Medyczne Centrum Kształcenia Podyplomowego Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum oraz kurs dla trenerów Train the Trainer Program w 2015 r. (Ivey Business School, Western University Canada). Od 2018 r. jest zatrudniony jako specjalista sądowy z zakresu psychologii w Opiniodawczym Zespole Specjalistów Sądowych Sądu Okręgowego w Rzeszowie. Powyższe aktywności miały istotne znaczenie dla wyboru pól badawczych, o czym będzie mowa w dalszych częściach recenzji.

2. Opracowanie dra Lecha J. Żukowskiego pt. *„Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym”* (Warszawa 2021) bez wątpienia stanowi istotny wkład w rozwój doktryny prawa administracyjnego w Polsce. Jest pierwszym monograficznym, tak szerokim, kompleksowym i szczegółowym opracowaniem dotyczącym tytu-

łowego zagadnienia. Rzecz jasna poruszane w monografii zagadnienia były niejednokrotnie przedmiotem wcześniejszych opracowań, jednakże problematyka ochrony zdrowia psychicznego poruszana była w nich albo fragmentarycznie, albo niejako przy okazji omawiania innych, szerszych zagadnień, choćby związanych z ochroną zdrowia w ogóle. Przede wszystkim należy podkreślić, że próba zmierzenia się z tak istotnym zagadnieniem, mającym wymiar nie tylko prawny, lecz również (a może przede wszystkim) medyczny i społeczny, a nawet gospodarczy, nie byłaby udana, gdyby Autor nie dysponował wiedzą z zakresu psychologii, czy też konkretnie – psychopatologii. Recenzowane opracowanie ma charakter interdyscyplinarny, gdyż analizowane w nim zagadnienia dotyczą w równej mierze obu wyżej wymienionych dziedzin nauki.

Autor sformułował w pracy podstawową tezę, iż to właśnie w unormowaniach prawa administracyjnego znajdują się regulacje kształtujące „podstawowe mechanizmy ochrony zdrowia psychicznego, co stanowi odzwierciedlenie aksjologii prawa” (s. XLIII). Jako tezę uzupełniającą wskazał twierdzenie, iż zdrowie psychiczne podlega ochronie w prawie administracyjnym na dwóch poziomach – stanowiąc element dobra wspólnego oraz osobistego. Zdrowie psychiczne jako dobro wspólne podlega ochronie głównie w oparciu o regulacje wprowadzające mechanizmy o charakterze prewencyjnym. W drugiej płaszczyźnie dominują rozwiązania wprowadzające mechanizmy chroniące prawa osób z zaburzeniami psychicznymi, a prawo do ochrony zdrowia stanowi publiczne prawo podmiotowe jednostki. Powyższe tezy zostały zaprezentowane we wstępie, może nie wprost, jednak na tyle wyraźnie, że można je bez problemu odczytać.

Wybór tematu recenzowanego opracowania oceniam jednoznacznie pozytywnie, zarówno z uwagi na fakt, iż nie został on wcześniej dogłębnie zbadany, jak również z uwagi na jego walory aksjologiczne, do których Autor niejednokrotnie nawiązuje w pracy. Pewien niedosyt budzi w mojej ocenie brak szczegółowych i problemowych tez pracy, Autor bowiem sformułował wspomniane tezy na dość dużym poziomie ogólności. Nie umniejszając znaczenia dokonanego podziału i przyznając, że dzięki niemu konstrukcja pracy jest przejrzysta, uważam, że sformułowanie bardziej szczegółowych tez pozwoliłoby w pewnych zakresach na pożądane uszczegółowienie rozważań.

Oprócz wstępu, w którym zostały skonstruowane podstawowe tezy recenzowanego opracowania oraz zakończenia, zawiera ono sześć merytorycznych rozdziałów podzielonych na mniejsze jednostki redakcyjne. Układ monografii został oparty na schemacie – od ogółu do szczegółu, który oceniam ogólnie jako prawidłowy, także biorąc pod uwagę przyjęte we wstępie, a wspomniane już wyżej, założenia.

Rozdział I, mający charakter wprowadzający i systematyzujący dalsze rozważania, został poświęcony problematyce wartości w prawie administracyjnym w kontekście zdrowia psychicznego. Niewątpliwie należy zgodzić się z Autorem, że „Prawo do ochrony zdrowia i zdrowia psychicznego jest jedną z naczelných zasad porządków prawnych” (s. 9). Rozważania prowadzone w tym rozdziale mają wymiar teoretyczny i stanowią właściwe wprowadzenie do dalszych, bardziej szczegółowych kwestii znajdujących odzwierciedlenie w prawie pozytywnym. Na uwagę zasługują interesujące rozważania na temat relacji wartości w postaci godności i zdrowia człowieka (s. 22-24).

W powyższym rozdziale Autor zawarł także wprowadzenie do dualnego podziału, w którym zdrowie, w szczególności psychiczne, jest postrzegane jako dobro publiczne oraz jako dobro jednostki. Niewątpliwie taka perspektywa – konsekwentnie prezentowana w recenzowanej monografii – jest właściwa i pozwala na szerokie spojrzenie na tytułowe zagadnienie, uwzględniające różne jego aspekty. Od strony podmiotowej Autor ujmuje powyższy podział w rozdziale II § 5 pkt II, wskazując, że działania państwa są skierowane do dwóch grup podmiotów: osób zdrowych objętych działaniami o charakterze prewencyjnym w przedmiocie ochrony zdrowia psychicznego oraz osób z zaburzeniami psychicznymi. W rozdziale I § 4 pkt VII Autor formułuje koncepcję publicznego prawa podmiotowego do ochrony zdrowia psychicznego. Wydaje się, że koncepcja ta przystaje wyraźnie do drugiej z wyodrębnionych wyżej grup podmiotów.

W rozdziale II Autor przede wszystkim podjął próbę stworzenia definicji pojęcia zdrowia psychicznego, wychodząc od bardziej ogólnego pojęcia zdrowia. Próba ta raczej nie miałaby szans powodzenia, gdyby Autor nie dysponował wiedzą z zakresu psychopatologii. Połączenie dwóch gałęzi wiedzy – prawa i psychologii – pozwoliło Autorowi na podjęcie powyższych rozważań i ustalenie zakresów pojęć koniecznych

dla przeprowadzenia dalszych badań. Wiedza z powyższego zakresu pozwoliła także Autorowi na podjęcie udanej próby wykładni pojęć, którymi ustawodawca posłużył się w ustawie z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. W rozdziale II § 3 punkt I Autor skonstatował, że w powyższej ustawie dokonano wyróżnienia dwóch różnych (choć niewątpliwie wzajemnie powiązanych) przedmiotów ochrony: zdrowia psychicznego oraz praw osób z zaburzeniami psychicznymi. W tym zakresie należy dostrzec wyraźne nawiązanie do podziału wprowadzonego w rozdziale I. Ustawodawca w powołanej wyżej ustawie o ochronie zdrowia psychicznego wskazuje w pierwszej kolejności na obowiązek organów podejmowania działań profilaktycznych, a dopiero w dalszej kolejności leczniczych.

W odniesieniu do postanowień powyższej ustawy konieczna stała się próba zdefiniowania pojęcia zaburzeń psychicznych, która wymagała dysponowania wiedzą specjalistyczną z zakresu psychopatologii. Autor w logiczny sposób wywodzi, że również zaburzenia zachowania, mimo niewymienienia ich wprost w art. 3 pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, należy zaliczyć do przedmiotu ochrony zgodnie z regulacjami powyższej ustawy.

W rozdziale II § 3 pkt III Autor analizuje ustawową definicję pojęcia choroby psychicznej, dostrzegając związane z nią problemy i kontrowersje, wynikające w szczególności z faktu, że używane przez ustawodawcę pojęcia nie są kompatybilne z pojęciami medycznymi współczesnej wiedzy psychiatrycznej. Formułuje również trafny wniosek *de lege ferenda* w zakresie brzmienia art. 3 pkt 1 lit. b ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. W kolejnych punktach powyższego rozdziału Autor definiuje pojęcia niepełnosprawności intelektualnej oraz innych zakłóceń czynności psychicznych, również w tym zakresie formułując istotne postulaty *de lege ferenda* (s. 79). W § 4 rozdziału II Autor po raz kolejny nawiązuje do koncepcji publicznych praw podmiotowych, o czym była już mowa w rozdziale I § 6 pkt VII. Nie jestem pewna czy konieczne było rozdzielenie tych rozważań i zamieszczenie ich w odrębnych rozdziałach.

Kolejny, trzeci rozdział monografii ma już odmienny, szczegółowy charakter. Autor przedstawił w nim zagadnienia wynikające z regulacji prawnych realizujących cel w postaci szeroko rozumianej ochrony zdrowia psychicznego. Należy w pełni zgodzić się z Habilitantem, że poprawa zdrowia psychicznego wymaga podejmowania

ciągłych działań, dostosowanych do zmiennych sytuacji. Dobrze zilustrował ten problem okres pandemii Covid-19, który stanowił sytuację wysoce stresogenną dla większości społeczeństwa, a w związku z tym można zaryzykować twierdzenie, że spowodował obniżenie generalnej jakości zdrowia psychicznego. Rolą państwa jest wprowadzenie mechanizmów powodujących poprawę zdrowia psychicznego. Powstaje pytanie, czy ustawodawca w tym konkretnym przypadku dostrzegł potrzebę dostosowania regulacji prawnych do nietypowej, ekstraordynaryjnej sytuacji, czy też przemilczał powyższe kwestie (np. w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia lub Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego).

Nie przekonują mnie argumenty Autora co do konieczności przyjęcia ustawowych ram czasowych dla okresu obowiązywania Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (s. 108). W moim przekonaniu pożądana jest w tym zakresie jak największa elastyczność, właśnie z uwagi na nieprzewidywalne zmiany sytuacji. Podzielam natomiast pogląd Autora, iż prostszym rozwiązaniem od wprowadzania nowych programów byłaby „koncentracja na kontynuacji i poprawie mechanizmów przewidzianych w NPOZP” (s. 112).

Zagadnienia omawiane w rozdziale III § 6 wymagały od Autora po raz kolejny wykorzystania pogłębionej wiedzy z zakresu psychopatologii. W rozdziale tym bowiem Habilitant skoncentrował się na pojęciu uzależnień stanowiących przedmiot regulacji prawnoadministracyjnej, prezentując interdyscyplinarne podejście do powyższego zagadnienia. Autor dostrzega niedostatki regulacji prawnych, choćby w zakresie uzależnień behawioralnych. Dostrzega także niuanse terminologiczne, które dla prawnika nie dysponującego wiedzą z zakresu psychopatologii byłyby trudno dostrzegalne (por. rozważania w rozdziale III § 6 pkt IV na s. 126-127).

Jako swoistą klamrę, „łączącą rozmaite formy ochrony zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym” (s. 93) Habilitant postrzega ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W zakresie regulacji prawnych z niej wynikających zwróciły moją uwagę rozważania dotyczące wykładni art. 4, w którym została sformułowana zasada współdziałania. Habilitant trafnie dostrzega, że w odniesieniu do osób z zaburzeniami psychicznymi ocena realizacji wymogu współdziałania musi uwzględniać możliwości konkretnej osoby w zakresie samostanowienia. Powyższe winno dotyczyć

również osób uzależnionych, gdyż „uzależnienie polega właśnie na deficycie woli do pokonania nałogu” (s. 153).

Rozdziały IV, V, i VI nawiązują do przedstawionego wyżej podziału obejmującego mechanizmy ochrony zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym na dwóch poziomach – jako elementy dobra wspólnego oraz osobistego. Jak już była wcześniej mowa w niniejszej recenzji zdrowie psychiczne jako dobro wspólne podlega ochronie głównie w oparciu o regulacje wprowadzające mechanizmy o charakterze prewencyjnym. Jednym ze środków prewencyjnych, wymienionych przez Autora w stworzonym dla potrzeb monografii katalogu profilaktycznych form ochrony zdrowia psychicznego w normach prawnoadministracyjnych jest reglamentacja, stanowiąca środek ochrony przed uzależnieniami (narkomanią, alkoholizmem, używaniem tytoniu i wyrobów tytoniowych). W rozdziale IV § 2 pkt III, IV i V są poruszane istotne, szczegółowe kwestie, znajdujące obszerne odzwierciedlenie w orzecznictwie sądów administracyjnych. Autor zrezygnował jednak z bardziej wnikliwego ich opracowania. Z jednej strony wywiera to korzystny wpływ na spójność opracowania, nie powodując nadmiernego rozbudowania wyżej wymienionej jego części, z drugiej strony jednak pozostawia czytelnika w stanie niedosytu poznawczego. Być może moje odczucia w tej mierze są spowodowane podejściem „sędziowskim”, jednak recenzja z natury rzeczy jest w pewnej mierze opracowaniem o charakterze subiektywnym. Powyższa uwaga dotyczy również rozdziału IV § 2 pkt VI oraz rozdziału V § 2 pkt III.

Szkoda również, że w kolejnym § 3 Habilitant nie rozwinął w sposób bardziej szczegółowy wzmiankowanej kwestii norm, z których wynikają uprawnienia do wydawania generalnych zakazów dotyczących obrotu środkami psychoaktywnymi (s. 184). Charakter powyższego aktu administracyjnego budzi bowiem poważne wątpliwości.

W odniesieniu do rozważań w rozdziale IV § 6 pkt IV dotyczących samorządowych programów przeciwdziałania uzależnieniom nasuwa się pytanie o ich skuteczność i efektywność; czy są one w praktyce zindywidualizowane, czy też standardowe, powielające te same rozwiązania (w aspekcie zarówno czasowym, jak i terytorialnym).

Drobny dysonans poznawczy wywołuje sformułowanie użyte w pierwszym zdaniu rozdziału V § 1. Autor wskazuje, że prezentowane w tym rozdziale formy ochrony praw osób z zaburzeniami psychicznymi dotyczą osób, których stan zdrowia doznał regresu. Wydaje się, że do tej grupy należy zaliczać także osoby, których stan zdrowia od początku nie spełniał wymagań „normalności” w zakresie zdrowia psychicznego oraz osoby, które w pewnym momencie życia zaczęły wykazywać objawy zaburzeń psychicznych, wcześniej u nich nie występujących.

Formy ochrony praw osób z zaburzeniami psychicznymi w rozdziale V zostały przedstawione w sposób dość ogólny, dotyczy to zwłaszcza kwestii orzeczeń o niepełnosprawności i niezdolności do pracy oraz prawa do świadczeń rodzinnych. Nie jestem w pełni przekonana, czy rozważania dotyczące form ochrony praw osób z zaburzeniami psychicznymi w pomocy społecznej powinny być ujęte w osobnym rozdziale, choć Autor stara się wykazać ich specyfikę. Zagadnienia poruszane w rozdziale VI mogłyby z powodzeniem stanowić przedmiot odrębnego opracowania monograficznego, Autor zastosował rozwiązanie kompromisowe, zachowując pewien, przyjęty dla całości rozważań, poziom ich ogólności.

Praca zawiera podsumowanie, w którym Habilitant odniósł się do sformułowanych na wstępie tez badawczych, dostrzegając przy tym kolejne pola badawcze. Ostatnie zdanie monografii stanowi w moim odczuciu zapowiedź dalszych, pogłębionych badań, którym Autor zapewne zamierza się poświęcić w kolejnych latach.

Reasumując stwierdzam, że recenzowana monografia stanowi szczegółową i wnikliwą analizę problematyki ochrony zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym. Należy stwierdzić, że Autor zrealizował postawione na wstępie cele badawcze, choć same w sobie budzą one pewien niedosyt (mogłyby być skonstruowane bardziej szczegółowo). Rozwijane wątki są przez Autora opracowane w sposób nie budzący istotnych merytorycznych zastrzeżeń. W większości podzielam poglądy Habilitanta, a poczynione uwagi nie umniejszają znaczenia recenzowanej monografii.

Na podkreślenie zasługuje licząca ponad 300 pozycji bibliografia, uwzględniająca również pozycje obcojęzyczne. Mniej imponujący jest natomiast wyraz orzeczeń liczący nieco ponad 90 pozycji i obejmujący orzeczenia ETPCz, TK, SN oraz sądów administracyjnych. Jak już wyżej wspominałam praca pozostawia pewien niedosyt w

zakresie diagnozowania problemów orzecznich oraz analizy linii orzecznich sądów administracyjnych.

Nie budzi zastrzeżeń warstwa językowa pracy, jak również sposób konstruowania przypisów. W pracy niezwykle rzadko pojawiają się drobne usterki techniczne (prawdopodobnie powstały one w fazie składu książki), dostrzegalne jedynie dla wyjątkowo wrażliwego czytelnika, które nie zasługują na uwagę w recenzji, poza jedną (s. 197) – przypisanie prof. Małgorzacie Stahl płci męskiej.

Generalnie recenzowane opracowanie – mimo pewnych przedstawionych wyżej uwag krytycznych - oceniam w pełni pozytywnie, zarówno z uwagi na walory naukowe, jak i wnioski o charakterze praktycznym.

3. Przejawem osiągnięć naukowych Habilitanta jest również różnorodny **dorobek badawczy** z okresu przed uzyskaniem i po uzyskaniu przez niego stopnia naukowego doktora. Obejmuje on opracowania naukowe opublikowane w rozmaitych formach, w okresie od 2012 do 2021 r. Składa się na niego ogółem 26 pozycji, w tym: dwie publikacje monograficzne (*Spółeczna skuteczność prawa administracyjnego*, Rzeszów-Przemyśl 2015, s. 355 oraz *Zawód psychologa w ochronie zdrowia. Reglamentacja prawnoadministracyjna*, Warszawa 2017, s. 237), 12 rozdziałów w monografiach krajowych, w tym siedem opublikowanych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora (w tym jeden w języku angielskim), w tym 3 napisane wspólnie z innymi autorami, przy czym udział Habilitanta w przygotowaniu tych publikacji wynosił po 50 %, 10 artykułów w czasopiśmie krajowych, w tym 8 opublikowanych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, 1 opracowanie w formie ekspertyzy (publikowane na stronie internetowej).

Zainteresowania badawcze dra Lecha J. Żukowskiego, oprócz zagadnienia podjętego w rozprawie habilitacyjnej, można podzielić na kilka kategorii. Początkowo kontynuował on badania podjęte w pracy doktorskiej, czego wynikiem była monografia pt. „*Spółeczna skuteczność prawa administracyjnego*” oraz szereg innych opracowań, w szczególności „*Związek pojęcia jakości i skuteczności prawa administracyjnego na tle wybranych zagadnień. Autorytet, respektowanie i inflacja prawa*”, „*Spółeczna skuteczność prawa administracyjnego na przykładzie zgromadzeń publicznych*”, „*Sku-*

teczność ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów – studium przypadku”, „*Spółeczna skuteczność prawa administracyjnego (zarys koncepcji)*” oraz „*Spółeczna skuteczność prawa administracyjnego a zadania własne samorządu terytorialnego*”.

Druga grupa zagadnień badawczych dotyczy problematyki działania samorządu terytorialnego i samorządowych struktur administracji publicznej. Rezultatem przeprowadzonych w tym obszarze badań są m.in. interesujące opracowania pt. „*Formy współpracy międzynarodowej lokalnych jednostek samorządu terytorialnego*”, „*Spółeczny odbiór administracji*”, „*Doskonalenie zarządzania lokalnego za pomocą badań społecznych*” oraz „*Doświadczenia samorządów lokalnych we współpracy międzynarodowej – na przykładzie województwa podkarpackiego*”. W obszarach dotyczących społecznego odbioru administracji Habilitant posługiwał się również metodami badawczymi z zakresu psychologii społecznej oraz socjologii, co czyni powyższe opracowania interesującymi i interdyscyplinarnymi.

W trzecim obszarze badań Habilitant koncentrował się na kwestiach interdyscyplinarnych z zakresu nauki o prawie administracyjnym, teorii prawa, nauki o administracji i zarządzaniu oraz psychologii. Rezultatem badań przeprowadzonych w tym obszarze są w szczególności następujące opracowania: „*Kierownictwo w organizacji a administracja – perspektywa interdyscyplinarna*”, „*Psychologia pracy i organizacji a nauka administracji*”, „*Zła administracja – zagadnienia wybrane*”, „*Pojęcie skuteczności administracji – próba syntezy*”, „*Prawo jako fakt społeczny*” (*Law as a social fact*).

Czwarty – najbardziej aktualny – obszar badawczy obejmuje zagadnienia roli norm prawa administracyjnego w ochronie zdrowia psychicznego. Temu zagadnieniu została poświęcona w szczególności recenzowana monografia pt. „*Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym*”, jak również inne opracowania: „*Skuteczność ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów – studium przypadku*”, „*Psycholog jako zawód zaufania publicznego – wybrane problemy*”, „*Psycholog a zawody medyczne*”, „*Zawód psychologa w ochronie zdrowia. Reglamentacja prawnoadministracyjna*”, „*Ochrona zdrowia psychicznego jako wartość w*

prawie administracyjnym na przykładzie zawodu psychologa”, oraz „*Decentralizacja i finansowanie zadań z zakresu ochrony zdrowia psychicznego*”.

Powyższy przegląd (nie obejmujący rzecz jasna szczegółowo wszystkich opracowań Habilitanta) jednoznacznie wskazuje na różnorodność a jednocześnie spójność Jego zainteresowań naukowych. Jest to w mojej ocenie istotna zaleta. Habilitant porusza się bowiem w różnych obszarach prawa administracyjnego. Na szczególną uwagę zasługuje monografia „*Zawód psychologa w ochronie zdrowia. Reglamentacja prawnoadministracyjna*” wydana w 2017 r. przez Wydawnictwo CH.Beck.

4. Również przesłanka istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej została w mojej ocenie spełniona.

Habilitant uzyskał stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinie naukowej prawo, nadany uchwałą Rady Zamiejscowego Wydziału Prawa i Administracji w Rzeszowie Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Przemyśle z dnia 2 lipca 2015 r. w oparciu o rozprawę doktorską pt. „*Społeczna skuteczność prawa administracyjnego*”. Dysertacja powyższa została opublikowana w 2015 r. (Rzeszów-Przemyśl 2015, s. 3551).

Pracę naukowo-dydaktyczną Habilitant rozpoczął w 2011 r. w Zakładzie Prawa Administracyjnego i Nauki Administracji WSPiA, gdzie obecnie jest zatrudniony na stanowisku adiunkta.

Habilitant wygłosił 7 referatów na konferencjach międzynarodowych, w tym 4 po uzyskaniu stopnia naukowego doktora oraz 3 referaty na konferencjach krajowych, w tym 2 po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Wziął również udział w 5 konferencjach międzynarodowych (w tym 2 po uzyskaniu stopnia naukowego doktora), biorąc udział w dyskusjach.

W 2015 r. Habilitant ukończył wspomniany już wcześniej kurs Train the Trainer Program oraz TransFormation.doc Program w Ivey Business School London Canada. W ramach drugiego z programów Habilitant zajmował się w szczególności kwestią interdyscyplinarnego podejścia do badań z zakresu nauki o prawie i psychologii społecznej.

W okresie przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora Habilitant prowadził wykłady na Uniwersytecie Università degli Studi „Suor Osola Benencasa” – Napoli we Włoszech w wymiarze 15 godzin z zakresu związku psychologii z prawem (*The relation between emotions and law*), w wymiarze 10 godzin z zakresu społecznej skuteczności prawa, w tym administracyjnego (*Social effectiveness of law*) oraz w wymiarze 10 godzin na temat wybranych zagadnień dotyczących roli prawa w systemie społecznym (*Law as a basic human need*). Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Habilitant prowadził wykłady na Uniwersytecie Università degli Studi „Suor Osola Benencasa” – Napoli we Włoszech w wymiarze 8 godzin na temat społecznych funkcji prawa (*Social functions of law*) oraz na Uniwersytecie Ozyegin University - Istambuł Turcja w wymiarze 8 godzin na temat prawa w systemie społecznym (*Law as a social fact*). Powyższe wykłady były prowadzone w ramach programu ERASMUS oraz ERASMUS plus.

W latach 2012-2014 Habilitant był członkiem zespołu badawczego nr II powołanego w ramach realizacji unijnego projektu naukowego „Legalność, Sprawność i Dobra Praktyka Administracyjna Warunkiem Dobrego Rządzenia” realizowanego przez Wyższą Szkołę Prawa i Administracji Rzeszów-Przemyśl. Habilitant opracował między innymi 24 raporty z badań. W 2014 r. Habilitant był członkiem zespołu badawczego powołanego w ramach realizacji unijnego projektu naukowego pt. „Samorząd lokalny jako uczestnik polskiej polityki zagranicznej” realizowanego przez Wyższą Szkołę Prawa i Administracji Rzeszów-Przemyśl we współpracy z Ministrem Spraw Zagranicznych w ramach projektu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2014”.

W latach 2011-2015 Habilitant brał udział w realizacji projektu „Dyplom WSPiA Przepustką do Biznesu” w charakterze doradcy zawodowego. W 2018 r. Habilitant opracował założenia teoretyczne i był wykładowcą w ramach projektu „Akademia Młodych Filozofów” oraz realizował projekt „Absolwent WSPiA liderem rynku prawnicy”.

Od 2019 r. Habilitant pełni funkcję członka (sekretarza) redakcji kwartalnika Administracja-Teoria-Dydaktyka-Praktyka.

W ramach współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym Habilitant opracował w 2016 r. ekspertyzę na zamówienie Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego na temat „Współpraca międzynarodowa lokalnych jednostek samorządu terytorialnego a promocja Polski za granicą”.

WNIOSKI

W wykonaniu Uchwały nr 201.I/2022 Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 18 maja 2022 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 193.I.2022 Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych z dnia 23 marca 2022 roku w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Pana dr Lecha Józefa Żukowskiego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne, powierzającej mi funkcję recenzenta w powyższym postępowaniu, przekazanego mi do wiadomości pismem Dyrektora Instytutu Nauk Prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie prof. dra hab. Leszka Leszczyńskiego z dnia 18 maja 2022 r., w związku z powołanym na wstępie niniejszej recenzji art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 574), po zapoznaniu się z przedstawionym przez Habilitanta osiągnięciem naukowym oraz dokonaniem oceny aktywności naukowej, stwierdzam że:

- osiągnięcia naukowe doktora Lecha Józefa Żukowskiego, w szczególności monografia pt. „Ochrona zdrowia psychicznego w prawie administracyjnym” stanowią znaczny wkład Autora w rozwój dyscypliny nauki prawne;
- doktor Lech Józef Żukowski wykazał się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, co wypełnia przesłankę sformułowaną w art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym;

- w świetle powyższego istnieją podstawy do kontynuowania dalszych czynności postępowania habilitacyjnego i nadania doktorowi Lechowi Józefowi Żukowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego.

W oparciu o powyższe ustalenia formułuję jednoznacznie pozytywny wniosek o podjęcie dalszych czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego doktorowi Lechowi Józefowi Żukowskiemu.

(prof. dr hab. Hanna Knysiak-Sudyka)